

Die Haghe

September 2016
126e jaargang nr. 5
verschijnt 6 x per jaar

Beschermvrouwe H.K.H. Prinses Beatrix

VRIENDEN VAN HET HAAGS HISTORISCH MUSEUM

Van de voorzitter

De geschiedenis van Den Haag kan zich deze septembermaand verheugen in een grote mate van actualiteit. Daar is allereerst op 10 en 11 september de inmiddels al weer 30ste editie van Open Monumentendag, met dit jaar als thema 'Iconen en symbolen'. Bijna honderd Haagse monumenten zijn te bezoeken. Elk monument vertelt en verbeeldt zo zijn eigen aandeel in de Haagse geschiedenis. De Open Monumentendag is daarmee een onmisbaar middel om de historie van onze stad te leren kennen. Daarom alle dank en complimenten aan de Afdeling Monumentenzorg en Welstand van Den Haag met dit dertigjarig jubileum én aan de beheerders om hun monumentale bezit open te stellen, in het bijzonder als het gaat om de gebouwen die doorgaans voor het publiek niet toegankelijk zijn.

Als klap op de vuurpijl volgt op zaterdagavond 24 september in de Centrale Bibliotheek de lancering van het magazine Haagse Historie – waarover u in het vorige Ledenbericht al hebt kunnen lezen – en de finale van de Eerste Haagse Historie Quiz. Daarbij worden vier deskundige teams onder leiding van televisiepresentator Joost Karhof op hun kennis over de geschiedenis van Den Haag beproefd. Voor nadere informatie en deelname aan de voorronde: www.haagse-historiemagazine.nl Het eerste nummer van het nieuwe kwartaalblad zal ook op onze Najaarsledenvergadering van zaterdag 8 oktober worden gepresenteerd.

Die vergadering mag u trouwens niet missen. Na het huishoudelijk gedeelte van de vergadering

volgt namelijk ons eigen tweejaarlijks hoogtepunt: de uitreiking van de Die Haghe Prijs. In het vorige Ledenbericht stond al de indrukwekkende lijst van genomineerde publicaties. In de eerstvolgende digitale Nieuwsbrief volgt de *shortlist*. Ik hoop velen van u op 8 oktober te mogen verwelkomen in de vertrouwde Schutterszaal van ons Haags Historisch Museum.

Henk Grootveld

Najaarsledenvergadering

Het bestuur van de Geschiedkundige Vereniging Die Haghe - Vrienden van het Haags Historisch Museum nodigt u graag uit tot het bijwonen van de Najaarsledenvergadering 2016. Deze wordt op zaterdag 8 oktober om 11.15 uur gehouden in de Schutterszaal van het Haags Historisch Museum, Korte Vijverberg 7. Vanaf 11.00 uur inloop en koffie in het museumcafé.

AGENDA

21 september

Lezing over de Haagse Beek door Paul Gerretsen

1 oktober

Rondleiding over de tentoonstelling 'Joods Den Haag' door Lex van Tilborg

2 oktober

Lezing en rondleiding over het voormalige vliegveld Ypenburg

8 oktober

Najaarsledenvergadering in het Haags Historisch Museum

26 oktober

Lezing over Voorburgse buitenplaatsen en hun bewoners door Kees van der Leer

PostNL
Port Betaald

Agenda

1. Opening
2. Mededelingen
3. Verslag van de Voorjaarsledenvergadering van 2 april 2016
4. Financiële verantwoording Lustrumviering 2015
5. Begroting 2017*
6. Bestuurssamenstelling
De heer drs. L.A.F.H. van Tilborg is aftredend en herkiesbaar
7. Tijdschrift Haagse Geschiedenis
8. Vertegenwoordiging van Die Haghe in het Haags Monumentenplatform
9. Activiteiten voor de leden
10. Jaarboek door de redactievoorzitter, de heer P.R. de Kievit
11. Rondvraag
12. Sluiting

* de stukken worden ter vergadering uitgereikt en zijn vanaf 24 september op te vragen bij de penningmeester, tel. 06-57 27 63 24 of via: ebdevries@xs4all.nl

Na afloop van de vergadering volgt de uitreiking van de Die Haghe Prijs 2016. Juryvoorzitter drs. M.C. Schenk zal het juryrapport voorlezen en de prijswinnaar bekendmaken, waarna de voorzitter de Die Haghe Prijs zal uitreiken aan de laureaat. Deze zal ter afsluiting een korte samenvatting van zijn/haar inzending geven.

Verslag Voorjaarsledenvergadering

De Voorjaarsledenvergadering werd op 2 april 2016 gehouden in de Schutterszaal van het Haags Historisch Museum, Korte Vijverberg 7.

1. Opening

De vergadering begint met een woord van welkom door de directeur van het Haags Historisch Museum de heer Van Baalen. Vervolgens opent voorzitter Wijsenbeek de vergadering en heet de 41 aanwezige leden en ereleden welkom en bedankt het Haags Historisch Museum voor het verlenen van de gastvrijheid. De voorzitter memoreert vervolgens het samengaan met de vereniging Vrienden van het Haags Historisch Museum en dat dit samengaan bijzonder succesvol was verlopen. Het is de laatste vergadering van de heer Wijsenbeek als voorzitter van Die Haghe.

2. Mededelingen

Afwezig met bericht: de dames Steegstra, Quarles van Ufford-de Roock, Zuidwijk, Kloosterman-Taal en Jeurgens en de heren Nigten, Van Herwaarden, van der Poll, 't Hart, Stal en Gallas.

3. Verslag Najaarsledenvergadering van 17 oktober 2015

Er zijn geen vragen of opmerkingen over het verslag dat hierbij wordt goedgekeurd.

Opmerking van de heer Van Dam: er komt meer samenwerking tussen de diverse verenigingen op het gebied van het Haags historisch erfgoed. Op korte termijn verschijnt er een tijdschrift en wordt een website gelanceerd. De voorzitter komt hier later nog op terug.

4. Jaarstukken 2015

Penningmeester De Vries geeft een uitgebreide toelichting op de cijfers. Er is sprake van een stijging van de inkomsten door een hogere contributie, meer ontvangen rente (eenmalig) en veel verkochte jaarboeken. Daar staat tegenover dat de inkomsten uit de verkoop van advertentieruimte onder druk staan. Het is moeilijk om ondernemingen te vinden die in het jaarboek willen adverteren. De verantwoording van de jaarcijfers van het afgelopen lustrumproject volgt in het najaar, want nog niet alle cijfers zijn bekend. Tijdens de Najaarsledenvergadering zullen de definitieve stukken gepresenteerd worden. Dan heeft ook de kascommissie de tijd gehad om de stukken te controleren. Er worden geen bud-

getoverschrijdingen verwacht. De ledenbijdrage valt buiten de lustrumafrekening.

De kosten voor het drukken van het Ledenbericht zijn lager uitgevallen, omdat de uitgever (Leidse universiteitsuitgeverij) concurrerende tarieven hanteert.

Een punt van zorg is de sponsoring van de Die Haghe Prijs. Omdat er tot dusverre ondanks alle inspanningen nog geen sponsor is gevonden, is er uit de eigen middelen een bedrag gereserveerd zodat de prijs zelf niet in gevaar komt.

Een bijzondere uitgave betreft een deel van de notariskosten voor de statutenwijziging in verband met het samengaan met de Vrienden van het Haags Historisch Museum. Ten slotte is er een bedrag gereserveerd voor het vernieuwen van de website en het aanpassen van de huisstijl.

Het geheel van inkomsten en uitgaven laat uiteindelijk een klein tekort zien van 280 euro. Op de vraag van mevrouw De Lamaan hoe de cursussen worden gefinancierd en of er ook sprake is van copyright en intellectueel eigendom voor bijvoorbeeld de historische verhalen die zijn verzameld, geven zowel de voorzitter als de heer Van Baalen een uitgebreid antwoord waaruit blijkt dat copyright en intellectueel eigendom in deze gevallen niet van toepassing zijn. Alleen in het geval van beeldmateriaal moet er soms een klein bedrag worden betaald. Zolang het materiaal gebruikt wordt voor educatieve doeleinden is geen verplichte bijdrage verschuldigd.

Mevrouw Kraaijenhage-Oostinga doet verslag van de uitgevoerde controle door de kascommissie. De financiële administratie was keurig op orde en de gepresenteerde stukken geven een betrouwbaar beeld van de financiële situatie van de vereniging. De vergadering verleent décharge aan het bestuur voor het gevoerde financiële beleid in 2015.

Aansluitend op het goedkeuren van de jaarrekening volgt een uiteenzetting van de penningmeester over de aanpassingen van de begroting van 2016 naar aanleiding van het samengaan met de Vrienden van het HHM. De contributie-inkomsten zijn verhoogd in verband met de verwachte ledengroei en er is een bedrag gereserveerd voor een bijdrage aan het Haags Historisch Museum. Daarnaast zijn enkele posten aangepast op basis van de actuele jaarrekening 2015. Na tien jaar deel uitgemaakt te hebben van de kascommissie hebben de dames Kraaijenhage-Oostinga en Kloosterman-Taal aangegeven hun plaats ter beschikking te stellen. Zij worden met een bos bloemen hartelijk bedankt voor hun jarenlange inzet. Tot nieuwe leden van de kascommissie worden benoemd de heren De Hullu en Gmelig Meijling. Mevrouw Jeurgens blijft aan als lid van de kascommissie. De heer Meijer stelt zich beschikbaar als reservelid.

5. Bestuurssamenstelling

Na vier jaar voorzitterschap spreekt de heer Wijsenbeek voor de laatste maal als voorzitter de vergadering toe. Hij benadrukt dat zijn vertrek niet is ingegeven door onenigheid in het bestuur of anderszins maar door de beschikbaarheid van een kundig opvolger in de persoon van Henk Grootveld als voorzitter van de Vrienden van het Haags Historisch Museum enerzijds, en anderzijds om te benadrukken dat het samengaan van de twee verenigingen niet slechts een voortzetting is van de geschiedkundige vereniging met een nieuwe subtitel.

Bij zijn aantreden als voorzitter was het voorbereiden en het doen slagen van het lustrum van 2015 een van de opdrachten die aan hem was opgedragen en dankzij de inzet van het bestuur, de lustrumcommissie en vele anderen was dit lustrum een groot succes. De tentoonstelling en het bijbehorende lustrumboek kunnen worden beschouwd als de hoogtepunten van de lustrumviering. Voorts geeft de voorzitter aan dat hij met genoegen heeft meegewerkt aan het tot stand komen van een tijdschrift en een webportal die voortkomen uit de samenwerking tussen het gemeentearchief, het Haags Historisch Museum, stadsarcheologie, monumentenzorg en historische verenigingen in Den Haag. De nieuwe voorzitter Henk Grootveld krijgt vervolgens het woord. Hij is vereerd en ervaart het als een voorrecht om als twaalfde naoorlogse voorzitter de voorzittershamer van Florus Wijsenbeek over te nemen. Die heeft dit onmisbare attribuut weliswaar thuis laten liggen, maar de inspirerende woorden die hij bij zijn aftreden heeft gesproken maken veel goed. Daarvoor wil de voorzitter hem graag danken – meer in het bijzonder voor de wijze waarop hij onze vereniging de afgelopen jaren heeft gediend in de opmaat naar de viering van ons 125-jarig bestaan. Die viering is een groot succes geworden en met boek en tentoonstelling over ‘Held op Sokkel’ én het bezoek van onze beschermvrouwe H.K.H. Prinses Beatrix een mijlpaal in de geschiedenis van onze vereniging. De voorzitter dankt Florus Wijsenbeek persoonlijk voor de plezierige en constructieve samenwerking bij het samengaan van de Vrienden van het Haags Historisch Museum en Die Haghe.

6. Activiteiten voor de leden

Eerst vraagt en krijgt mevrouw De Vries het woord: er moet iets gedaan worden aan het teruglopen van het ledenaantal. Een voorstel is om activiteiten in het najaar te organiseren in de nieuwe Haagse wijken Ypenburg en Wateringse Veld. Deze activiteiten kunnen bestaan uit lezingen, rondleidingen en stadswandelingen met een drankje na afloop. Een tweede voorstel is het organiseren van activiteiten voor (groot) ouders en kinderen tijdens de schoolvakanties. Dit moet nog nader worden uitgewerkt, maar in de komende ledenberichten zal hier meer informatie over te lezen zijn.

De heer Burger geeft vervolgens een kort overzicht van de activiteiten van het afgelopen jaar, waaronder een rondleiding over de jubileumtentoonstelling ‘Held op sokkel’ in het Haags Historisch Museum, Van de activiteiten voor het komende half jaar noemt hij onder meer een wandeling over de Binckhorst.

7. Rondvraag

Er wordt geen gebruik gemaakt van de rondvraag.

8. Sluiting van de vergadering

Voorzitter Grootveld sluit de vergadering.

Na afloop van de vergadering houdt de heer Diederik Smit een lezing over het belang van het Binnenhof. Op boeiende en met lichtbeelden geïllustreerde wijze laat hij zien hoe het Binnenhof zich door de eeuwen heen heeft kunnen handhaven als centrum van de macht.

Activiteiten

Aanmelden

activiteiten@haagsegeschiedenis.nl

Na ontvangst van uw bijdrage op rekening NL49 INGB 0000 0717 91 t.n.v. Geschiedkundige Vereniging Die Haghe zal uw deelname worden bevestigd.

Flaneren langs De Haagse Beek

Met deze lezing gaat het najaarsseizoen van onze vereniging van start. Niet velen is bekend dat Den Haag ooit ontstaan is aan de monding van een heuse beek die zijn oorsprong vond in de duinen bij Kijkduin. Wie haar loop volgt, wandelt door de geschiedenis, niet alleen die van de residentie maar ook van ons vaderland.

Genoeg aanrakingspunten en plekken voor Paul Gerretsen om aan de hand van oude kaarten, tekeningen en foto's u zicht te bieden op het verre en nabije verleden van Den Haag. In gedachten wandelende is er veel te genieten van cultuurhistorische kijkjes die soms ook te denken geven...

NB Deze activiteit is toegankelijk voor leden en introducees.

Datum: woensdag 21 september

Aanvang: 15.00 uur

Locatie: Haags Historisch Museum, Korte Vijverberg 7

Kosten: 4 euro (5 euro voor introducees)

Maximaal 45 personen

Aanmelden: zie boven (onder 'Activiteiten')

Rondleiding tentoonstelling 'Joods Den Haag'

Tot en met 13 november is in het Haags Historisch Museum een tentoonstelling te zien die in vogelvlucht de rijke Joodse geschiedenis van onze stad laat zien: van de rijke Portugees-Joodse bankiersfamilies die zich eind 17de eeuw in de hofstad vestigden tot de bekende koosjere levensmiddelenzaak van Mouwes ('(k)open op zondag!'), die tot 1993 aan de Gedempte Gracht gevestigd was. Uiteraard wordt ook stil gestaan bij het gruwelijke lot van de Haagse Joden tijdens de Tweede Wereldoorlog: van de 17.000 Joodse inwoners van onze stad werden er meer dan 12.000 vermoord. In het vorige Ledenbericht vindt u een uitgebreide beschrijving van de thema's die in de tentoonstelling aan bod komen.

Op zaterdag 1 oktober zal conservator en samensteller van de tentoonstelling Lex van Tilborg ons rondleiden over deze bijzondere tentoonstelling.

NB Deze activiteit is toegankelijk voor leden en introducees.

Datum: zaterdag 1 oktober

Aanvang: 12.00 uur (bij voldoende belangstelling zal om 15:00 uur nog een rondleiding plaatsvinden)

Duur: ca. 1 uur

Locatie: Haags Historisch Museum, Korte Vijverberg 7

Kosten: 5 euro (7 euro voor introducees)

Aanmelden: zie boven (onder 'Activiteiten')

Lezing en rondleiding vliegveld Ypenburg

In 1920 vond het Haagse gemeentebestuur dat er een Haags vliegveld moest komen. Per slot van rekening was Den Haag regeringsstad en woonplaats van buitenlandse diplomaten en er waren veel internationale bedrijven gevestigd. Ook voor buitenlandse toeristen die in de chique Scheveningse hotels verbleven, zou een vliegveld een uitkomst zijn. Na veel onenigheid over locatie en financiering werd uiteindelijk op 29 augustus 1936 het vliegveld Ypenburg geopend.

Dit jaar zou het vliegveld zijn 80-jarig bestaan hebben gevierd. Het ministerie van Defensie had echter in 1992 het besluit genomen het op te heffen in het kader van bezuinigingen. Een jaar later ontstond een samenwerkingsverband tussen de gemeenten Den Haag, Nootdorp, Pijnacker en Rijswijk ten einde het vliegveld te ontwikkelen tot woonwijk.

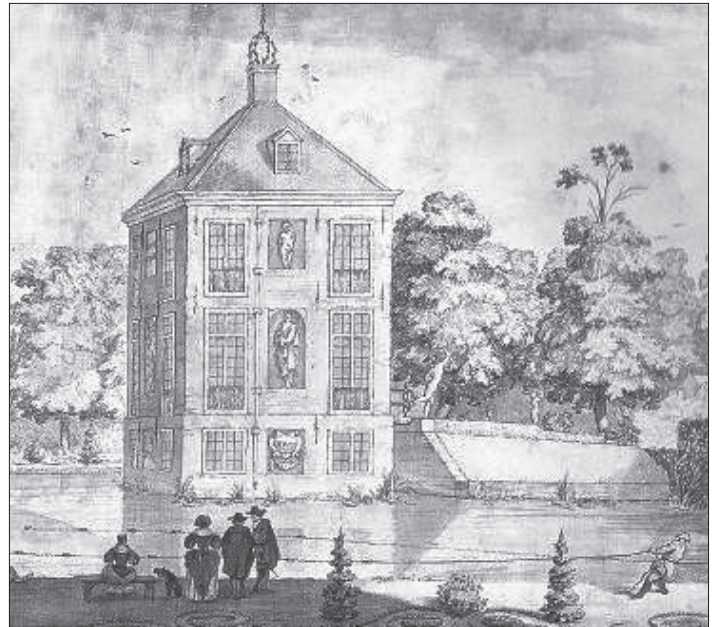
Opening van het vliegveld Ypenburg op 29 augustus 1936
(coll. Haags Gemeentearchief)

Op zondag 2 oktober organiseert Die Haghe in samenwerking met de Historische Vereniging Buitenplaats Ypenburg een lezing over het vliegveld met aansluitend een rondleiding, die wordt afgesloten met een borrel.

NB Deze activiteit is toegankelijk voor leden en introducees.
Datum: zondag 2 oktober
Aanvang: 15.00 uur (ontvangst met koffie of thee vanaf 14.45 uur)
Duur: 1,5 uur
Locatie: ILSY- Plantsoen 9
Kosten: gratis voor leden en introducees
Aanmelden: zie boven (onder 'Activiteiten')

Buitenplaatsen bij Voorburg en hun bewoners

De meeste Voorburgse buitenplaatsen ontstonden uit een kasteel of een boerderij. Opvallend veel bewoners schreven gedichten, hadden curieuze verzamelhobby's, een menagerie of kweekten exotische planten. Ook is er verborgen symboliek die sommige eigenaren in hun buitens aanbrachten. Veel van deze buitens waren eigendom van inwoners uit Den Haag.

De door Constantijn Huygens ontworpen buitenplaats Hofwijck

Over deze onderwerpen zal Kees van der Leer voor ons een lezing houden. Als bewoner van een Voorburgse buitenplaats specialiseerde hij zich in de historie van buitenplaatsen en historische tuinen. Een aantal publicaties verscheen van zijn hand, met als laatste *Huygens' Hofwijck* uit 2015.

NB Deze activiteit is toegankelijk voor leden en introducees.
Datum: woensdag 26 oktober
Aanvang: 14.30 uur
Locatie: Haags Historisch Museum, Korte Vijverberg 7
Kosten: 4 euro (5 euro voor introducees)
Maximaal 45 personen
Aanmelden: zie boven (onder 'Activiteiten')

Het bestuur van Die Haghe is als volgt samengesteld:

Voorzitter
mr. H.C. Grootveld

Secretaris
drs. J. Zwaanswijk

Penningmeester
ir. E.B. de Vries

Leden
hr. C.J.M. Burger
drs. L.A.F.H. van Tilborg
mw. drs. J.M. de Vries
mw. E. Zantvoort

Secretariaat
Sonoystraat 51
2581 VJ Den Haag
e-mail: secretaris@haagsegeschiedenis.nl

Financiën
Storting op giro 71791
(IBAN: NL49 INGB 0000 0717 91)
t.n.v. Geschiedkundige Vereniging Die Haghe

Info ledenadministratie en opgave nieuwe leden
ir. E.B. de Vries
Margrietstraat 9
2555 PT Den Haag
ebdevries@xs4all.nl

Redactieadres Ledenbericht
Balistraat 32
2585 XT Den Haag
e-mail: michielvdmast@gmail.com

Redacteur Ledenbericht
drs. W.M. van der Mast

Website Die Haghe:
www.haagsegeschiedenis.nl

Jaarboek Die Haghe
Voor aanwijzingen auteurs en inzenden van kopij:
V.L.C. Kersing, Dienst Stadsbeheer Afdeling Archeologie,
Postbus 12651, 2500 DP Den Haag, tel. 070-3536633, e-mail victor.kersing@denhaag.nl

Contributie/Opzegging
Bij opzegging van het lidmaatschap in de loop van het verenigingsjaar blijft de contributie voor dat jaar verschuldigd. Zie Statuten op website Die Haghe.